

PROLEGOMENA.

Quot sint, qui in N. T. Jacobi nomine veniant, et quis horum epistolae catholicae, quae Jacobi nomen in fronte gerit, habendus sit auctor, in partes abeunt interpretes. Operae pretium me facturum esse spero, si totius argumenti ambitum, quantum fieri potest, vno quasi obtutu Lectoribus circumspiciendum praebuero.

Jacobum quidem *Zebedaei* filium, *Johannis* fratrem, et *Jesu Christi* familiarem, qui Matth. IV, 21. X, 2. coll. Marc. III, 17. Luc. VI, 14. et Act. I, 13. in apostolorum numerum refertur, et circa annum post ascensum I. C. decimum diem jam obiit supremum Act. XII, 2. a caeteris, qui Jacobi nomine nuncupantur, distinguendum esse, omnes consentiunt*). Praeter hunc vero tum Jacobi cujusdam *minoris*, Alphaei et Mariae filii, qui idem apostolis annumeratur Matth. X, 3. XXVII, 56. Marc. III, 18. XV, 40. Luc. VI, 15. Act. I, 13. tum Jacobi cujusdam *fratris Jesu Christi* Matth. XIII, 55. **) Gal. I, 19. ***) mentio

A 2

tio

*) *Hieronymus* adv. Heluid. Opp. Tom. I. p. 219. Ne autem hunc putes Jacobum filium *Zebedaei*, lege actus apostolorum. Iam ab Herode fuerat interemptus.

**) Ουχ ούτος ἐστὶν ὁ τοῦ τεκτονοῦ υἱός; οὐχὶ ἡ μητὴρ αὐτοῦ λέγεται Μαρία; καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ Ἰακώβος, καὶ Ἰωσὴφ, καὶ Σίμων, καὶ Ἰουδᾶς;

***) Ἄλλοτε δὲ τῶν ἀποστόλων οὐκ εἶδον, εἰ μὴ Ἰακώβον τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Κυρίου.

tio fit, de quo quidem ἀδελφῷ του Κυρίου passim in patrum scriptis haec fere memoriae prodita leguntur: per plurimum, et, si Hieronymo*) fides habenda est, per triginta annorum feriem eum Hierosolymis versatum ecclesiae Hierosolymitanae et conuentui apostolico Act. XV, 13. **) commemorato praefuisse ***); eundem ob singularem virtutem Δικαιον dictum esse *); (cujus quidem cognominis rationem ex communi probitatis ejus laude repetiit *Josephus* ap. *Orig.* in *Matth.* *Ἰακωβος δε εστιν ουτος, ον λεγει Παυλος ιδειν εν τη προς Γαλατας επιστολη — επι τοςουτου δε διελαμψεν ουτος ο Ιακωβος εν τω λαω επι δικαιοσυνη, ως Φλαβιον Ιωσηπον αναγραφαντα εν εικοσι βιβλιοις την Ιεδαϊκην αρχαιολογιαν την αιτιαν παραστησαι βουλομενον του τα τοςαυτα πεποιθεναι τον λαον, ως και τον ναον κατασκαφηναι, ειρηκεναι κατα μηνιν θεου ταυτα αυτοις απηνητηκεναι δια τα εις Ιακωβον του αδελ-*

*) De vir. illustr. Triginta itaque annos Hierosolymorum rexit ecclesiam, id est: vsque ad septimum Neronis annum.

**) Μετα δε το σιγησαι αυτους, απεκριθη Ιακωβος, λαγων. κ. τ. λ.

***) *Hegesippus* apud. *Euseb.* h. e. II, 23. Διαδεχεται δε την εκκλησιαν μετα των αποστολων ο αδελφος του Κυριου Ιακωβος, ο ονομασθεις απο παντων Δικαιος, απο των του Κυριου χρονων μεχρι και ημων.

Clemens Alex. ap. *Euseb.* h. e. II, 1. Κλημης δε εν εκτω των αποστιποσεων γραφων — Ιακωβον του Δικαιου επισκοπων, Ιεροσολυμων ελεσθαι.

*) *Clemens Alex.* l. c.

Hegesippus ap. *Euseb.* l. c. et paulo post: Δια γε τοι την υπερβολην της δικαιοσυνης αυτου εκαλειτο Δικαιος και Ωβλιας.

Eriphanus adv. haer. l. III. Tom. II. p. 1046. Τουτου ουν (sc. Ιακωβου) ονοματι ουκετι εκαλουν, αλλ ο Δικαιος ην αυτω ονομα.

αδελφον Ιησου του λεγομενου Χριστου, ὑπ' αυτων τε-
τολημενα. Και το θαυμαστον εστιν, οτι τον Ιησουν
ημων ου καταδεξαμενος ειναι Χριστον, ουδεν ηπτον Ια-
κωβω δικαιοσυνην εμαρτυρησε τοσαυτην λεγει δε, οτι ο
λαος ταυτα ενομιζε δια τον Ιακωβον πεπονθεναι) vsum
esse deinde hunc ipsum Jacobum Hierosolymis per
aliquod tempus Pauli familiaritate, qui eum στυ-
λον ecclesiae appellat *), quamvis in retinendis reli-
gionis Judaicae ceremoniis inuicem dissensisse videan-
tur, Gal. II, 9. coll. 11-13. eundem porro coeuae
Domini interfuisse, et cum Christo post resurrectio-
nem ejus colloquutum esse; (quod ex 1 Cor. XV, 7. **)
cum loco Evangelii secundum Hebraeos ***) collato
probabile reddidit S. V. HERDERVS in libro: *Brieffe
zweener Brüder Jesu in unserm Canon* p. 21. sqq.) vi-
tae denique genus obiisse eum ad Nasiraeorum disci-
plinam plane accommodatum, de quo quidem ipso,
nec non vitae ejus exitu ipsum *Hegesippi* *) locum
transcribere liceat. Διαδεχεται δε την εκκλησιαν
μετα των αποστολων ο αδελφος του κυριου Ιακωβος, ο
ονομασθεις ὑπο παντων Δικαιος απο των του Κυριου
Χρονων μεχρι και ημων. Επει πολλοι Ιακωβοι εκα-
λουν-

A 3

λουν-

*) Gal. I. c. et II, 9. Και γνωντες την χαριν, την δοθει-
σαν μοι Ιακωβος και Κηφας και Ιωαννης οι δοκουντες στυ-
λοι ειναι, δεξιας εδωκαν μοι και Βαρναβη ποιωνιας.

**) Επειτα ωφθη Ιακωβω· ειπα τοις αποστολοις πατιν.

***)) Jurauerat enim Jacobus, se non comesturum panem
ab illa hora, qua biberat calicem Domini, donec vi-
deret eum resurgentem a mortuis. Rursusque post
paululum: afferte, ait Dominus, mensam et panem.
Statimque additur: tulit panem et benedixit, ac fre-
git, et dedit Jacobo Iusto, et dixit ei: frater mi, co-
mede panem tuum, quia resurrexit filius hominis a
dormientibus.

*) Apud *Euseb.* h. e. II, 23.

κωβον επι το πτερυγιον τε νακ, και εκραξαν αυτω και ειπον· Δικαιε ω παντες πειθεσθαι οφειλομεν, επει ο λαος πλαναται οπισω Ιησω τε σταυρωθεντος, απαγγελιον ημιν, τις η θυρα τε Ιησω τε σταυρωθεντος; Και απειρινατο φωνη μεγαλη· τι με επερωτατε περι Ιησω τε υιου τε ανθρωπου; και αυτος καθιται εν τω κρανω εκ δεξιων της μεγαλης δυναμειως, και μελλει ερχεσθαι επι των νεφελων τε κρανω. Και πολλων πληροφορηθεντων και δοξαζοντων επι τη μαρτυρια τε Ιακωβω, και λεγοντων ως Αινα τω υιω Δαβιδ, τοτε παλιν οι αυτοι Γραμματαις και Φαρισαιοι προς αλληλους ελεγον· ακως εποισαμεν τοιαυτην μαρτυριαν παρασχοντες τω Ιησω· αλλα αναβαντες, καταβαλωμεν αυτον, ινα φοβηθεντες μη πιστευσωσιν αυτω, και εκραξαν λεγοντες· ω ω, και ο δικαιος επλανηθη. Και επληρωσαν την γραφην, την εν τω Ησαϊα γεγραμμενην· αρωμεν τον δικαιον, οτι δυσχρηστος ημιν εστι, τοιουν τα γεννηματα των εργαων αυτων φαγονται. Αναβαντες ουν κατηβαλον τον δικαιον, και ελεγον αλληλοις· λιθασωμεν Ιακωβον τον δικαιον. Και ηρξαντο λιθαζειν αυτον, επι καταβληθεις εκ απεθανεν, αλλα στραφεις εθηκε τα γονατα λεγων· παρακαλω, κυριε Θεε Πατηρ, αφες αυτοις, ε γαρ οιδασι, τι ποιησιν· εγω δε καταλιθοβολουνταν αυτον, εις των ιερων των υιων Ρηχαβ υιου Ραχαβειμ των μαρτυρημενων υπο Ιερειμη τε προφητη, εκραζε λεγων· παυσασθε, τι ποιητε· ευχεται υπερ υμων ο δικαιος. Και λαβων τις απ αυτων εις των γραφειων το ξυλον εν ω απεπιζε τα ιματια, ηνεγκε κατα της κεφαλης τε δικαιε. Και ετως εμαρτυρησεν. Cui tamen Hegesippi narrationi cum fabulosa quaedam admixta videantur, subjungendum censuimus *Josephi**) locum utique fide digniorem. Ο Ανανος, νομιστας εχειν καιρον επιτηδειον, δια το τεθναναι μεν Φιστον, Αλβιον δε επι κατα την οδον υπαρχειν, καθιζει συνε-

*) Ant. jud. l. XX, c. 8. et apud *Euseb.* h. e. II, 23.

δριον κριτων, και παραγαγων εις αυτο τον αδελφον Ιηση, λεγομενυ χριστη, Ιακωβος ονομα αυτη, και τινες ετερες, ως παρανομικσαντων κατηγοριαν ποιηταμενος παρεδωκε λευσθησομενης (cit. Orig. c. Cels. l. p. 33. et in Matth.) Οσοι δε εδοκην επικριστατοι των κατα την πολιν ειναι, και τα περι τους νομους ακριβεις, βαρειως ηνεγκαν επι τωτω, και πεμπτησιν προς τον βασιλεα κρυφα, παρακαλουντες αυτον, επιστειλαι τω Ανατω, μηκει τοιαυτα πρασσειν, μηδε γαρ το πρωτον ορθως αυτον πεποιθηκαι. Τινες δε αυτων και τον Αλβινον υπαντιαζουτιν απο της Αλεξανδρειας οδοιπορουντα, και διδασκουτιν ως ουκ εζον ην Ανατω χωρις της εκεινου γνωμης καθιται συνεδριον. Αλβινος δε πισθεις τοις λεγομενοις, γραφει μετ' οργης τω Ανατω, ληψεται παρ αυτη δικας απειλων. Και ο βασιλευς Αγραππας δια τουτο την αρχιερευσην αφελομενος, αυτου αξαντος μηνας τρεις, Ιησην τον τε Δαρμναιε καταστησεν.

Jam vero utrumque Jacobum, unum *Alphaei filium*, apostolum, alterum *Jesu fratrem*, distinguendos inuicem esse, sunt qui affirmant, sunt etiam qui negent. Qui negant in diversam iterum abeunt sententiam. Alii Jacobum hunc Josephi et Mariae, Cleophae uxoris, cui Josephus, Cleopha fratre mortuo, leuiratu junctus fuisset, filium esse, eamque ob causam eundem Jacobum cum Alphaei (quem a Cleopha distinguendum esse negant,) tum Josephi filium, adeoque et Christi fratrem dici posse contendunt, in quorum numero est *Theophylactus*: Αδελφους, inquit, και αδελφας ειχεν ο Κυριος, τους του Ιωσηφ παιδας, ους ετεκεν εκ της του αδελφου αυτου Κλωπα γυναικος. Του γαρ Κλωπα απαιδος τελευτησαντος, ο Ιωσηφ ελαβε κατα τον νομον την γυναικα αυτου, και επαιδοποισεν εξ αυτης παιδας εξ, τεσσαρας φερνας, και δυο θηλειας, την Μαριαν, η ελεγετο του Κλω-

Κλωπα θυγατηρ κατα τον νομον, και την Σαλω-
 μιν *). Alii vero eum ab ipso Cleopha atque Ma-
 ria Cleophae vxore, eadem matris Jesu Christi sorore,
 progenitum, et ob solam quotidianam, quae ipsi
 cum Christo erat, consuetudinem, αδελφον ejus di-
 ctum esse arbitrantur, quamuis ανεισιος Christi fue-
 rit. Ita statuunt *Hieronymus* ad Gal. I, 19. "Jaco-
 bus dicitur frater Jesu, quoniam de Maria Cleo-
 phae, sorore matris Domini natus esse monstratur.,
Idem in Matth. XII. "Quidam fratres Domini de
 alia vxore Josephi filios suspicantur, sequentes de-
 liramenta apocryphorum, et quandam Escham mu-
 lierculam confingentes. Nos autem sicut in libro,
 quem contra Heluidiam (I, 7.) scripsimus, conti-
 netur, fratres Domini non filios Josephi, sed con-
 sobrinos Saluatoris, Mariae liberos intelligimus ma-
 terterae Domini, quae esse dicitur mater Jacobi
 minoris et Joseph et Judae, *Theodoretus* ad Gal.
 I, 19. Αδελφος του κυριου εκαλειτο μεν (Ιακωβος) ουκ
 ην δε φυσει. Ουτε μητ, ως τινες υπειληφασι, του Ιω-
 σεφ υιός ετυγχανεν ων, εκ πρωτερων γαμων γενομε-
 νος, αλλα του Κλωπα μεν ην υιός, του δε κυριου ανει-
 σιος, μητερα γαρ ειχε την αδελφην της του κυριου μη-
 τερος **). Contra vero, qui vtrumque Jacobum dif-
 ferre inuicem existimant, Josephum duas vxores,

A 5

prio-

*) *Idem* in Matth. XII. Αδελφος και αδελφας ειχεν ο
 Κυριος, τους του Ιωσηφ παιδας. κ. τ. λ.

Et in 1 Cor. IX, 5. Αδελφους του Κυριου φησι τον
 Ιακωβον τον ιεροσολυμων επισκοπον, και Ιωσην και Σι-
 μωνα και Ιουδαν. Οι αδελφοι ανομασθησαν του Κυριου
 δια την προς την θεοτοκου του Ιωσηφ μνηστειαν.

**) Cf. praeterea *Hieronymus* adv. Heluid. Opp. Tom. II.
 p. 218. sq. Nulli dubium est, duos fuisse apostolos
 Jacobi vocabulo nuncupatos, Jacobum Zebedaei et
 Jacobum Alphaei. Istum, nescio quem minorem Ja-
 cobum,

priorem Escham, — e qua nati sint Jacobus, Joses, Simon, Judas et filiae duae Esther et Thamar, vel

vt

cobum, quem Mariae filium, nec tamen matris Domini scriptura commemorat, apostolum vis esse an non? Si apostolus est, Alphaei filius erit, et credet in Jesum; et non erit de illis fratribus, de quibus scriptum est: *neque enim tunc fratres ejus credebant in eum.* Si non est apostolus, sed tertius nescio quis Jacobus, quomodo est frater Domini putandus, et quomodo tertius ad distinctionem majoris appellabitur minor, quum major et minor non inter tres sed inter duos soleant praebere distantiam; et frater Domini apostolus sit, Paulo dicente: *Deinde post triennium veni Jerusalem videre Petrum et mansi apud illum diebus quindecim. Alium autem apostolorum vidi neminem, nisi Jacobum fratrem Domini.* (Gal. I, 18. 19.) Et in eadem epistola; *Et cognita gratia, quae data est mihi, Petrus et Jacobus et Johannes, qui videbantur columnae esse.* (II, 9.) Ne autem hunc putes Jacobum filium Zebedaei, lege actus apostolorum. Iam ab Herode fuerat interemptus. Restat conclusio, vt Maria ista, quae Jacobi minoris scribitur mater, fuerit vxor Alphaei, et soror Mariae matris Domini, quam Mariam Cleophae Johannes Euangelista cognominat, siue a patre, siue a gentilitate familiae, aut quacunque alia causa ei nomen imponens. — (*omissa vid. p. 15*). Nunc illud est, quod conamur ostendere, quemadmodum fratres Domini appellentur filii materterae ejus, Mariae, qui antea non credentes postea crediderunt. Licet fieri potuerit, vt vno statim credente, alii diu increduli fuerint, et hanc fuisse matrem Jacobi et Jofetis i. e. Mariam Cleophae vxorem Alphaei, et hanc dictam Mariam Jacobi minoris. Quae si esset mater Domini, magis eam, vt in omnibus locis, matrem illius appellasset, et non aliorum dicendo matrem, alterius voluisset intelligi. Verum in hac parte contentiosum funem non traho, alia fuerit Maria Cleophae, alia Maria Jacobi et Jofetis, dummodo constet, non eandem Mariam Jacobi et Jofetis esse, quam matrem Domini. Et vnde, ais, fratres Domini dicti sunt,

vt alii, Maria et Salome — alteram Mariam, matrem Christi, duxisse contendunt. Quae quidem sententia, Ebionitis imprimis probata, ex apocrypho Petri et Jacobi euangelio*) deprompta, hinc, ipso Origine, qui ipse eam amplectitur, teste, in patrum scripta transiisse videtur. Verba *Origenis* in Matth. 12. haec sunt: Τους δε αδελφους Ιησου φασι, τινες ειναι εκ παραδωτικως ορμωμενοι του επιγεγραμμενου κατα Πετρον ευαγγελιου η του βιβλα Ιακωβ, υιοις Ιωσηφ εκ προτερας γυναικος, συνωκηκριας αυτω προ της Μαριας. Οι δε ταυτα λεγοντες το αξιωμα της Μαριας εν παρθενια τηρειν μεχρι τελους βουλονται, ινα μη το κριθεν εκεινο σωμα διακονησασθαι τω ειποντι λογω Luc. I, 35. γνω κοιτην ανδρος μετα το επελθειν εν αυτη πνευμα αγιον και την επισκιακριαν αυτη δυναμιν εξ υψοις. Και ομια λεγον εχειν ανδρος μεν καθαρωτητος τον εν αγνεια απαρχην γεγονεναι τον Ιησουν, γυναικων δε Μαριαμ. Ου γαρ ευφημον αλλην παρ' εκεινην την απαρχην της παρθενιας επιγραψασθαι. Ιακωβος δε εστιν ουτος, ον λεγει Παυλος ιδειν εν τη προς Γαλατας επιστολη, ειπων' ετερον δε των αποστολων ουκ ειδον, ει μη Ιακωβον, τον αδελφον του Κυριου **). Eadem sentit Eriphanius adv. haer. l. 1. T. 2. p. 119. Κατασταθεντος ευθυσ Ιακωβ του αδελφου Κυριου καλουμενου και αποστολου, επισκοπου πρωτου υιου του Ιωσηφ φυσει ουτος, εν ταξει δε αδελφου του Κυριου κληθεντος δια
την

funt, quia non erant fratres? Iam nunc doceberis, quatuor modis in scripturis diuinis fratres dici, natura, gente, cognatione, affectu. etc. etc. cf. Idem de script. eccl. et Catal. V. vid. infra.

Eidem praeterea sententiae subscribunt *Sophronius, Isidorus Hispalensis* de vita et obitu sanct. C. 68. *Augustin.* tract. 28, in Joh.

*) Exst. in *Fabricii* Cod. pseud. N. T.

***) Cf. *Idem* in Cap. II. Joh.

την συναναστροφην. Ἦν γὰρ ὁ Ἰακώβος οὗτος υἱὸς τοῦ Ἰωσήφ ἐκ γυναίκος τοῦ Ἰωσήφ, οὐκ ἀπὸ Μαρίας, ὡς καὶ εἰς πολλοὺς τοποὺς τοῦτο ἡμῖν εἰρηται, καὶ σαφέςτερον ἡμῖν πεπραγματεύεται, ἀλλὰ καὶ εὐρισκομένον αὐτὸν ἐκ τοῦ Δαβὶδ ὄντα διὰ τοῦ υἱοῦ εἶναι τοῦ Ἰωσήφ Ναζωραίου γενομένου. Ἦν γὰρ πρῶτοτοκος τῷ Ἰωσήφ, καὶ ἡγιασμένος *). *Quarum quidem sententiarum alius interpres aliam, Grotius vero posteriorem amplexus est: "dictus autem, inquit, hic Jacobus frater Domini, quod filius esset Josephi τῆς τεκτονος, ex priore uxore."*

HERDERVS tandem, V. S. V., Jacobum quidem Alphaei filium diuersum esse putat a Jacobo Jesu fratre, sed illum ex Alphaeo et Maria, matris Jesu sorore, hunc a Josepho et Maria Jesu parentibus ipsis genitum esse contendit, opinionisque, qua, nullo Jesum vsum esse fratre germano, asseritur, origines praecipue, si non vnice, ex vana quadam superstitione, qua singularis quaedam tum Jesu hominis tum Mariae dignitas etiam in hoc, quod *solus* Mariae

*) Cf. *Idem* adv. haer. l. 3. T. 2. et *Hilarius* Comment. in Matth. Cap. I. Plures huic sententiae addictos attulit *Pearsonus* ad symbol. ap. p. 312.

Quibus tamen minime annumerandus videtur *Eusebius*, siquidem ille Jacobum tantum *Josephi* filium esse contendit, nulla alius praeter Mariam vxoris mentione facta. En ipsa ejus verba. h. e. II, 1. Τότε δὴ καὶ Ἰακώβον, τὸν τοῦ κυρίου λεγόμενον ἀδελφόν, ὅτι δὴ καὶ οὗτος τοῦ Ἰωσήφ υἱομαστό παις. Του δὲ Χριστοῦ πατήρ ὁ Ἰωσήφ, ὃ μνηστεύθεισα ὁ παρθένος, πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτούς, ἐυρεθῆ ἐν γαστρὶ ἐχούσα ἐν πνεύματι ἁγίου, ὡς ἡ ἱερά των ευαγγελίων διδάσκει γραφή. Quodsi vero suspicioni locus est, *Eusebium* potius *Jacobum*, τὸν ἀδελφόν τοῦ κυρίου, pro filio *Josephi ex Maria*, matre *I. C.* progenito habuisse putauerim, cum quia de matre *Jacobi* tacet, tum quia de hac ipsa *Maria Jesu* matre paulo post sermo est.

Mariae filius natus erat, quaerebatur, repetendas esse, ostendit, id quod etiam ex locis supra allatis satis apparet. Quodsi vero, inquit, diuina Jesu Christi majestas ex loci, quo ortus est tenuitate, vitae humilitate, ipsius denique mortis, quam cruentam in cruce obiit, infamia nullum omnino cepit detrimentum, cur *fratrum consortium*, et id quidem varitis grauissimisque vitae communis virtutibus alendis exercendisque aptissimum, ipsi ducatur opprobrio? Quid quod Christo, si a diuina portentofoaque ejus recesseris origine, omnia cum caeteris hominibus fuerunt communia, neque adeo fratrum, fororumque sodalitium vilam ei contrahere potuisse contumeliam videri potest? Denique cum tantum abfuerit, vt fecunditas apud Hebraeos contemptui haberetur, vt potius in ea magna quaedam pars tum dignitatis muliebris tum felicitatis poneretur, cur numerosam prolem Mariae potissimum ignominiam creasse arbitremur?

Quibus expositis HERDERVS opiniones ipsas de Jacobi natalibus supra prolatas hac ratione infringere studet: 1) "Josephum leuiratu Mariae „Cleophae vxori jungi potuisse negat, quia ex le- „viratus lege conjux tantum demortui fratris, mi- „nime vero vxoris soror duci debuisset.„ Verif- „sime id quidem, sed non apte ad rem propositam, cum, qui Josephum et Mariam Cleophae vxorem leuiratu junctos fuisse contendunt, Cleopham Josephi fratrem fuisse arbitrantur: 'Ους (παιδας) ετε- „κεν (ιωσηφ) inquit Theophylactus, εκ της του ΑΔΕΛ- „ΦΟΥ αυτου Κλωπα γυναικος. Sed alia sunt, quae cum hac de leuiratu opinione conciliari commode non possunt: tum illud, quod Josephus ipse vxorem jam duxerat, tum hoc, quod Cleophas absque dubio superstes adhuc erat Luc. XXIV, 18. ne di-

cam

cam forte ipsam leuiratus legem tum temporis jam videri fuisse abrogatam. 2) Alteram vero opinionem de duabus Josephi vxoribus, quae argumentis refutetur, dignam vix censet HERDERVS, quippe quae eo consilio, vt male effectum numerosae sobolis probum a Maria remoueretur, excogitata, ex apocrypho euangelio in patrum quorundam scripta promanauit, jam ab ipso *Hieronymo* *) refutata. 3) Sed ne illud quidem concedit HERDERVS, Iacobum apostolum Jesu Christi fuisse *consobrinum*. Quam sententiam, qui tuentur, veteres et recentiores interpretes, his potissimum innituntur argumentis: a) vocem *αδελφος* saepe in N. T. significare *consobrinum* **). Enimvero, quae ad defendendum hunc vsus loquendi afferre solent loca Matth. XII, 46. XIII, 55. Marc. VI, 29. de ipsis his Jesu *αδελφοις* agunt, qui, quo tandem sensu *αδελφοι* dicantur, non ex his locis sed aliunde effici debet. Neque tamen negandum esse censeo voci *αδελφος* in N. T. hanc *του ανεψιου* significationem, cum quia in scriptoribus etiam Graecis Romanisque vox *αδελφος* et *frater* ***)) hoc significato occurrat, tum praecipue quia hebraicum *אח*, cui *αδελφος* in N. T. respondet, saepissime in N. T. de *consanguineo* dicitur. e. g. Gen. XIII, 8. XX, 12. XXIX, 10. XXXI, 23. quibus in locis et Rasche vocem

אָח

*) Vid. loca supra p. 9. allata.

***) *Theophylactas*. Ειωθεν η γραφη τους συγγενεις αδελφους ονομαζειν. *Olympiodorus*. Αδελφος και αδελφας παντας τους συγγενεις ειωθεν η θεια προσαγορευειν γραφη.

***)) Apud *Curtium* VI, 10. 24. Amyntas Perdicae filius vocatur *frater* Alexandri, qui tamen *patruelis* ejus erat. Plura habet *Edzardus* ad Auoda Sara C. 2. p. 310.

זיחא semper reddit קרובים *). Vtraque igitur significatio obtinet in N. etiam T. tum *fratris*, tum *patruelis*: vtra vero his potissimum locis, quibus αδελφοι Ιησου commemorantur, praeferenda sit, aliunde est dijudicandum. HERDERVS ad ejusmodi locorum contextum prouocat, ex quo saluo loci sensu nonnisi germanum fratrem intelligi posse appareat, de quibus quidem locis infra dicetur. b) "Mariam quae Marc. XV, 40. **) Matth. XXVII, 56. ***) minoris Jacobi Josisque mater dicitur loco parallelo Joh. XIX, 25. *) Cleophae nominari vxorem." Sed quis quaeso Mariam utroque loco commemoratam fuisse eandem pro certo affirmare aufit? Quodsi vero vel maxime ita esset, inde tamen, quod Cleophae dicitur vxor, Alphaei etiam, cujus filius Jacobus apostolus erat, habendam esse conjugem, non apparet. Me quidem non fugit, apud veteres haud raro duobus nominibus occurrere hominem eundem: ad quod Hieronymum etiam video prouocantem**); neque tamen in Alphaeum

*) Pluribus exemplis hunc loquendi usum confirmauit Pearsonus ad Symbol. apost. p. 313.

**) Ησαν δε και γυναικες απο μακροθεν θεωρουσαι, εν αις ην και Μαρια η Μαγδαληνη, και Μαρια η του Ιακωβου του μικρου, και Ιωση μητηρ, και Σαλωμη.

***) Εν αις ην Μαρια η Μαγδαληνη, και Μαρια η του Ιακωβου, και Ιωση μητηρ, και η μητηρ των υιων Ζεβεδαιου.

*) Ειστηθεισαν δε παρα τω σταυρω του Ιησου η μητηρ αυτου, και η αδελφη της μητρος αυτου, Μαρια, η του Κλωπα, και Μαρια η Μαγδαληνη.

**) Adv. Heluid. Opp. Tom. 2. p. 219. Si autem inde tibi alia atque alia videtur, quod alibi dicatur: *Maria Jacobi minoris mater.* et hic *Maria Cleophae*, discite scripturae consuetudinem, eundem hominem diversis nominibus nuncupari. *Raguel* socer Moyli, et *Jethro*

phaeum et Cleopham haec cadere videntur, non tam, quod HERDERVS vrget, quia vtrumque nomen et sono et significato plane sit diuersum (vtique enim *Alphaeus*, aequae ac sit *Cleophas*, Chaldaice $\alpha\lambda\phi\alpha\iota$ scribi potest,) quam quia apud eundem Lucam vtrumque nomen occurrit VI, 15. *) coll. XXIV, 19. **) Quodsi enim Lucas Cleopham et Alphaeum pro eodem habuisset, vnum idemque vocabulum eum adhibiturum, vel saltem, si alio praeterea vti voluisset, vtrumque diuersum non esse paucis (veluti sic: $\alpha\lambda\phi\alpha\iota\omicron\varsigma \delta\ \kappa\alpha\iota\ \lambda\epsilon\gamma\epsilon\tau\alpha\iota\ \kappa\lambda\epsilon\omega\pi\alpha\varsigma$) additurum, sicque, ne incerta euaderet narratio atque ambigua, prospecturum fuisse probabile est. Quanquam, fateor ipse, et hoc argumentum parum magnam vim habere videtur, si memineris, Lucae euangelium non esse ab ipso diligenter elaboratum, sed ex variis a se collectis narrationum symbolis tum hebraicis, tum graecis transcriptum atque compilatum: vnde si alia quadam narratione $\alpha\lambda\phi\alpha\iota$ per $\kappa\lambda\epsilon\omega\pi\alpha\varsigma$, alia per $\alpha\lambda\phi\alpha\iota\omicron\varsigma$ expressum iam erat, non mirum est, si vtramque formam etiam in suos commentarios Lucas transtulerit. Neque tamen plane praetereundum esse cen-

seo,

Sethro dicitur. *Gedeon* nullis causis immutati nominis ante praemissis, subito *Serobaal* legitur. *Ozias* rex Iuda vicissim *Azarias* vocatur. Mons *Tabor* *Itabyrium* dicitur. Rursum *Hermon* Phoenices cognominant *Sanior*, et *Amorraeus* cognominat eum *Sanir*. Eadem coeli plaga tribus nominibus appellatur *Nageb*, *Theman*, *Darom*, lege Ezechiel. *Petrus* et *Simon* dicitur, et *Cephas*. *Judas Zelotes* in alio euangelio *Thaddaeus* dicitur.

*) $\mu\alpha\tau\theta\alpha\iota\omicron\nu\ \kappa\alpha\iota\ \theta\omega\mu\alpha\nu\ \iota\alpha\kappa\omega\beta\omicron\nu\ \tau\omicron\nu\ \tau\omicron\nu\ \alpha\lambda\phi\alpha\iota\omicron\nu\ \kappa\alpha\iota\ \sigma\iota\mu\omega\nu\alpha\ \tau\omicron\nu\ \kappa\alpha\lambda\epsilon\upsilon\mu\epsilon\nu\ \zeta\eta\lambda\omega\tau\eta\nu$.

**) $\alpha\pi\epsilon\pi\eta\rho\iota\sigma\iota\varsigma\ \delta\epsilon\ \delta\ \epsilon\iota\varsigma\ \omega\ \omicron\nu\omicron\mu\alpha\ \kappa\lambda\epsilon\omega\pi\alpha\varsigma\ \epsilon\iota\pi\epsilon\ \pi\rho\omicron\varsigma\ \alpha\upsilon\tau\omicron\nu\ \kappa\omicron\ \tau\omicron\ \lambda\omicron$.

seo, quod et Syrus, qui alias vocabula synonyma inuicem permutare non dubitat, (Πετρος enim vertere solet Πετρος) Κλεωπας semper reddat Πετρος Αλφαιος vero semper Κλεωπας . Praeterea nec hoc notatu videtur indignum, Jacobum in apostolorum recensu, a Matthaео Marco et Luca exhibito, semper vocari filium Alphaei, nunquam Cleophae: quod tamen, si Alphaeus et Cleophas vnus idemque fuerit, casu ita accidisse vix probabile videtur. Quicquid vero sit, si vel maxime concedatur, Mariam Cleophae vxorem fuisse Jacobi apostoli matrem, fuisse etiam Cleopham eundem qui Alphaeus, cur non Mariae etiam Iosephi vxori filius *Jacobus* aliquis esse potuerit, equidem non video. Forsan ipse Euangelista Jacobum apostolum *minoris* cognomine a Jacobo *majori*, Iosephi Mariaeque filio, distingui voluit. Solet quidem *Jacobus Zebedaei* filius pro *majori* haberi, sed cum nullibi *Jacobi majoris* mentio fiat, illud ipsum *majoris* cognomen non minus ad *Iosephi Mariaeque*, quam ad *Zebedaei* filium referri posse videtur. Et cur denique Maria, quae dicitur mater Jacobi et Iosephi, si mater των αδελφων του Κυριου habenda esset, non potius Maria Jacobi et *Judae*, epistolae catholicae auctoris, vocaretur, qui magis notus fuisse videtur quam Ioseph, atque adeo pro apostolo haberi solet *). Praeter haec

*) Nam hunc ipsum Judam, αδελφον Ιησου, epistolae catholicae habendum esse auctorem, vel exinde apparet, quod Judas in epistolae initio Ιακωβου se profitetur esse αδελφον. Iam vero praeter hunc Jacobum, Jesu αδελφον, nemo fuit, qui fratre vnus erat *Judas*, ergo et hic *Judas* intelligendus esse videtur: quem tamen aequae ac Jacobum epistolae catholicae auctorem, in XII apostolorum numerum vix admittendum esse, infra demonstrabitur.

haec ab HERDERO jam refutata argumenta insuper solent inferre 3) "veteres tantum non omnes „consentire, nonnisi duo Jacobos fuisse eosdemque „apostolos, Zebedaei vnum, alterum Alphaei „filium, quorum posterior Jesu fuerit consobrinus.„ (cf. loca supra allata). Sed vt taceam de maximo patrum in hac re dissensu, (vid. supra) quaenam fides debetur testimoniis, quibus ad vnum omnibus ipso *Origine* *) teste, vana ista subest superstitio, diuinum Jesu Christi honorem fratrum imminui confortio? 4) "Jacobum Christi fratrem a Paulo Gal. „I, 19. in apostolorum numerum referri, dicente: „έτερον δε των αποστολων ουκ ειδον, ει μη Ιακωβον, „τον αδελφον του Κυριου.„ Sed post verba ει μη Ιακωβον suppleamus τον αποστολον, plane necesse non est: verum si vel maxime ex contextus ratione suppleendum sit, (id quod et mihi arridet), quid inde, quam Jacobum αδελφον Ιησου in apostolorum quidem numerum relatum, minime vero cum Jacobo Alphaei filio eundem fuisse. 4) "Tandem ex Joh. XIX, „26 27. apparere nullum omnino Mariae filium „fuisse, quia Jesus ibi moriens matrem non *fratri* „germano, sed *Johanni suo* commendans sic alloqueretur: γυναι, ιδου ο υιος σου! „ Meminerimus autem, quantus fuerit Jesu erga Johannem suum amor, quanta necessitudinis familiaritatisque conjunctio: vt adeo huic Johanni, quem fraterno amore amplectebatur, matrem etiam jure commendare potuisse videri debeat. Ceterum voces υιος et μητηρ non nimis premendas esse, per se apparet, cum et hodie parentes, etsi liberis non destituti, eum, qui filii pietate eos prosequitur, *filium*; liberi vero parentibus nondum orbat, alios etiam homines bene de se meritos *parentes* vocare soliti sint.

*) L. c.

Posthaec HERDERVS suam ipsius opinionem de Jacobo germano Jesu fratre eodemque a Jacobo apostolo, Alphaei filio, vere discernendo, his potissimum argumentis confirmat, alio tamen ordine, argumentorum grauitati magis accommodato, jam a me dispositis. 1) Matth. XIII, 57*). Jesus sibimet ipsi familiam tribuit: ουκ εστι προφητης ατιμος, ει μη εν τη πατριδι αυτου, και εν τη οικια αυτου. 2) Matth. I, 20. 24. 25. non tantum πρωτοτοκος dicitur Mariae filius, quo ipso nomine plures postea nati ejusdem matris filii indicari videntur, verum etiam post natum Jesum consuetudine conjugali vere junctos inuicem vixisse Iosephum et Mariam, non obscure significatur his: ουκ εγνωσκει αυτην, εως ου ετεκε τον υιον αυτης τον πρωτοκοκον. 3) Joh. VII, 2-10. αδελφοι cum Christo ita colloquuntur, vt, quisquis a cupiditate fuerit alienus, nonnisi germanos ejusdemque domus fratres intelligere possit: prouti Matth. XII, 46-50.**) fratres a discipulis tam clare distinguuntur, vt non facile quis eos cum his commutauerit. 4) Matth. XIII, 55. 56***). Judaei generis ignobilitatem Jesu his verbis exprobrant: ουχ ουτος εστιν ο του τεκτονος υιος; ουχι η μητηρ αυτου λεγεται Μαριαμ; και οι αδελφοι αυτου Ιακωβος, και Ιωσης, και Σιμων, και Ιουδας; και αι αδελφαι αυτου ουχι πασαι προς ημας εισι; ποθεν ουν τωτω ταυτα παντα; quo quidem loco, cum matrem germanam intelligendam esse nemo dubitet, idem de fratribus etiam et fororibus, atque adeo de ipso quoque Jacobo statuendum videri, nisi totum locum frigidum reddere volueris atque

B 2

jeju-

*) Coll. Marc. VI, 4. Luc. IV, 24. Joh. IV, 44.

**) Coll. Marc. III, 31-35. Luc. VIII, 19-21.

***) Coll. Marc. VI, 3. Luc. IV, 24. Joh. VI, 42.

jejunum, negari vix potest. Iam quidem, etsi ceterum nec Herderianis argumentis, nec meis quilibuscunque dubiis tantam ego quidem vim tribuere ausim, ut iis solis rem plane confectam, et omnem dubitandi et contra disputandi materiam e medio sublatam esse mihi persuaserim; cum potius illa ipsa loca N. T. modo commemorata, si tantum usum loquendi, non vero singulas locorum περιστασις consulueris, etiam de *consobrinis* non prorsus inepta ratione explicari posse concedi debeat; illud tamen, quod utique grauissimum est, negari non potest, singulis his locis multo saltem facilius orationem omnem procedere, nec facile quemquam, qui ab omni opinione praejudicata liber primus ea legerit, in aliam sententiam discessurum esse, nisi hanc: *Jacobum αδελφον Ιησου a Jacobo Alphaei filio distinguendum, germanumque Jesu fratrem habendum videri.* Verum enim vero Jacobum istum αδελφον Ιησου, siue germanus ille fuerit siue consobrinus, XII apostolis saltem non adnumerandum esse, extra omnem dubitationem positum esse videtur. Quo tempore enim Jacobus Alphaei filius jam in apostolorum numero erat, Jesu fratres, adeoque etiam Jacobus ο αδελφος Ιησου de diuina Jesu ejusque doctrinae auctoritate nondum persuasi fuisse dicuntur. Nam Matth. X, 3. Jacobus quidem *Alphaei* filius inter XII apostolos refertur; idem etiam Marc. III, 18. cum ceteris apostolis tum jam ad doctrinae Jesu velut semina quaedam inter gentes etiam spargenda missus legitur: at vero Matth. XII, 49. Jesus audito nuntio matrem fratresque foris stare: *τινες ειπυ, ιναι οι αδελφοι μου; και εκτεινας την χειρα αυτου επι τους μαθητας αυτου, ειπεν Ιδου η μητηρ μου, και οι αδελφοι μου, οστις γαρ αν ποιηση το θελημα του πατρος μου, του εν ουρανοις, αυτος μου αδελφος, και αδελφον,*

Φη, και μητηρ εστιν' vnde veros ejus αδελφους hoc quidem tempore eum nondum sequutos ejusque doctrinae addictos fuisse jure colligitur, maxime cum Johannes C. VII, 5. in eadem re enarranda difertis verbis addat: ουδε γαρ οι αδελφοι αυτου επιστευον εις αυτον *). Et hoc ipsum, quod Jacobus Alphaei filius eodem tempore apostolus dicitur, quo Jacobus αδελφος Ιησου incredulus, mihi quidem firmissimum quoque videtur argumentum, vnde vtrumque Jacobum diuersum fuisse effici atque deduci possit. Praeterea etiam hoc saepius in mentem venit, si Jacobus frater Jesu cum Jacobo apostolo Alphaei filio idem esset, cur huic in apostolorum catalogo nomen illud honorificum αδελφος Ιησου, alias toties frequentatum, ne semel quidem additum sit, praesertim cum plures apostoli, additis fratrum, cognatorumue nominibus in ipsis illis catalogis inuicem distingui soleant; Andreas v. c. Petri αδελφος nominetur, Johannes Jacobi, (filii Zebedaei) Matth. X, 2. 3. coll. Marc. III, 17. 18. Quibus quidem singulis diligenter inuicem collatis ponderatisque, ipse quoque ad eorum sententiam accedo, qui tres Jacobos fuisse statuunt, primum Zebedaei, alterum Alphaei filium, (vtrumque apostolum,) tertium denique *Josephi et Mariae filium*, germanum Christi fratrem, in apostolorum tamen numero nulla ratione referendum. Quorum quidem genealogia haec esse videtur:

B 3

Eli

*) Idem et de Juda, epistolae catholicae auctore valet, quem supra hujus Jacobi fratrem fuisse demonstravimus.

Eli

<i>Maria</i>	<i>Maria</i>	<i>Maria</i>
qua sponsa Josephi mater Jesu Christi	qua uxor Josephi mater Jacobi, Jofetis, Judae, Simonis, filiarum qua- runtam	uxor Alphazi mater Jacobi Levi *) apostoli, cujusd.
		Cleophas uxor eademoue forsitan Eli filia mater Jacobi Jofetis, minoris.

Jam vero ex his alii alium *epistolae nostrae auctorem* fuisse contendunt. Qui ad *Jacobum Zebedaei filium* eam referunt, inscriptionibus vel subscriptionibus antiquarum quarundam versionum potissimum nituntur. Sic veteri translationi latinae apud Martianaem haec leguntur subscripta: „explicit epistola Jacobi filii Zebedaei, „ Et in versione Syriaca a Widmanstadio edita in fronte trium epistolarum catholicarum ab omnibus acceptarum haec leguntur: „Sic in nomine Jesu Christi, Domini „ nostri, finimus tres epistolas Jacobi, Petri, et Johannis, qui transfigurationis Domini nostri testes fuerunt, cum coram ipsis in monte Tabor transfomaretur, quique Mosen et Eliam cum eo colloquentes viderunt. „ Editio Tremellii breuius sic: „ tres epistolae trium apostolorum, coram quibus „ dominus noster transmutatus est, i. e. Jacobi, „ Petri, et Johannis. „ Quibus quidem inscriptionibus si fides habenda esset, omnino Jacobo Zebedaei filio, qui solus transfigurationi, quam vocant, Jesu Christi in monte interfuit**), tribuenda esset epistola. Sed ejusmodi inscriptiones minus antiquae illae quidem, adeoque omni fide destitutae, et ipsae secum inuicem pugnant. Nam editio, quae in bibliis polyglottis exstat, solum Jacobi nomen

*) Marc. II, 14.

**) Matth. XVII, 1. sqq.

men prae se fert, et versio Arabica ab Erpenio edita, quam constat ex Syriaca esse expressam, hanc epistolam tribuit Jacobo fratri Domini. Accedit, quod Jacobus Zebedaei filius circa annum 43 vel 44, Herode Agrippa regnante, religionis Christianae causa interfectus jam fuerit. cf. Act. XII, 2. quo quidem tempore religio Christiana Palaestinae fines nondum excefferat, cum tamen, epistolam nostram ad homines extra Palaestinam degentes conscriptam esse, statim ex Cap. I, 1. luculenter appareat; nec admodum probabile sit, saltem certa quadam ratione probari non possit: Jacobum praeter morem et consuetudinem apostolorum ecclesiae ante scripsisse litteras, quam ipse eas doctrina Christiana erudiendas informandasque adiiisset.

Quae cum ita esse deprehenderentur, factum est, vt *Jacobum Alphaei filium* cum veterum recentiorum alii epistolae auctorem haberent, et pro canonica ejus auctoritate pugnant, alii vero, de scriptore apocrypho cogitantes, eam negarent. In his referendi cumprimis sunt *Origenes*, qui ad incerti nominis auctorem epistolam expresse refert *), et *Eusebius*, qui eam *αντιλεγόμενοις* annumerat, etsi eam a plerisque lectam et tanquam canonicam receptam esse fateatur **); praeterea seculo secundo *Polycarpus*,

B 4

Justi-

*) Comment in Joh. Tom. 19. Εαν δε λεγεται μεν πιστις χωρις δε εργαυ τυγαυη, νεκρα εστιν η τοιαυτη, ως εν τη Φερομενη Ιακωβου ανεγνωμεν.

***) H. e. III, 25. Των δε αντιλεγόμενων, γνωριμων δε ουδμως τοις πολλοις, η λεγομενη Ιακωβου Φερεται, η Ιεδα etc.

Ibidem II, 23. Τοιαυτα και τα κατω τον Ιακωβον, ου η πρωτη των ονομαζόμενων κατωλικων επιστολων ειναι λεγεται. Ιστεον δε, ως νοδευεται μεν ου πολλοι γουν των

Justinus Martyr, Theophilus Antiochenus, Clemens Ab., Tertullianus, aliisque seculis alii nullibi saltem hujus epistolae mentionem faciunt, (quanquam in hoc argumento dijudicando ex solo auctoris silentio nil certi colligi posse, putauerim). Cui quidem sententiae, praeter incertam de epistolae auctore, sitne apostolus nec ne, opinionem, pugna etiam quae inter Pauli et Jacobi de fide doctrinam intercedere videbatur, et totum denique epistolae argumentum, quod praecipue in virtutis versatur praeceptis, prout auctori in mentem venerant, invicem junctis, materiam subministrasse videntur. *Lutherus* saltem hisce argumentis adductus *stramineam* eam vocare *) ipsumque Jacobum, quod utique durissimum est, in epistola sua *delirare* **), contendere ausus est. Sunt quidem, qui Lutherum in praefatione epistolae Jacobi praemissa eandem pro utili, nec omnino spernenda declarasse adeoque sententiam illam mitigasse contendunt, sed in hac ipsa praefatione paulo post epistolam apostolicam indeque apostolica prorsus indignam esse pluribus

ex

των παλαιων αυτης εμνημονευσαν, ως ουδε της λεγομενης Ιουδα, μιας και αυτης ουσης των επτα λεγομενων ιαδουλικων. Ομως δε ισμεν και ταυτας μετα των λοιπων εν πλεισταις δεδημοσιευμεναις εκκλησιαις.

*) In praefat. in N. T. *Summa, St. Johannis Evangelium, und seine erste Epistel, St. Paulus Epistel, sonderlich die zu den Römern, Galatern, Ephesern, und St. Peters erste Epistel, das sind die Bücher die dir Christum zeigen, und alles lehren, das du zu wissen nöth und seelig ist, ob du schon kein ander Buch noch Lehre nimmer siehest noch hörest. Darum ist St. Jacobs Epistel eine rechte stroherne Epistel gegen sie, denn sie doch keine evangelische Art an ihr hat.*

***) In Commentar. in Gen. 22. p. 306. *Quin et adit: Facessant itaque e medio aduersarii cum suo Jacobo, quem toties nobis objiciunt.*

ex causis iterum iterumque affirmat *). Sed ignoscendum est viro, qui prae summa illa persuasione,

B 5

omnem

- *) Die Epistel St. Jacobi, wiewohl sie von den Alten verworfen ist, lobe ich und halte sie doch für gut, darum, daß sie gar kein Menschenlehre setzt, und Gottes Gesetz hart treibt. Aber daß ich meine Meynung darauf stelle, doch ohn jemandes Nachtheil, achte ich sie für keines Apostels Schrift, und ist das meine Ursache: Auf's erite, daß sie straks wider St. Paullum und alle andre Schrift den Werken die Gerechtigkeit giebt, und spricht, Abraham sey aus seinen Werken gerecht worden, da er seinen Sohn opfert. So doch Paullus Röm. IV, 2. 3. dagegen lehret, daß Abraham ohne Werke sey gerecht worden, allein durch seinen Glauben, und beweiset das mit Mose Gen. XV, 6. etc. denn er seinen Sohn opfert. Ob nun dieser Epistel wol mügte geholffen und solcher Gerechtigkeit der Werke eine Glosse funden werden, kann man doch sie darinnen nicht schützen, daß sie Cap. II, 23. den Spruch Mose Gen. XV, 6. (welcher allein von Abrahams Glauben und nicht von seinen Werken sagt, wie ihm St Paullus Röm. IV, 3. führet) doch auf die Werke zeucht: Darum dieser Mangel schleußt, daß sie keines Apostels sey. Auf's andre, daß sie will Christen Leute lehren, und gedenket nicht einmal in solcher langen Lehre des Leidens, der Auferstehung, des Geistes Christi. Er nennet Christum etliche mal; aber er lehret nicht von ihm, sondern saget vom gemeinen Glauben an Gott: Denn das Amt eines rechten Apostels ist, daß er von Christus Leiden und Auferstehung und Amt predige und lege desselbigen Glaubens Grund. — Was Christum nicht lehret, das ist noch nichts apostolisch, wenn es gleich St. Petrus oder Paullus lehrte. Wiederum was Christum predigt, das wäre apostolisch, wemns gleich Judas, Hannas, Pilatus und Herodes thüt. Aber dieser Jacobus thut nicht mehr, denn treibet zu dem Gesetze und seinen Werken, und wirft so unordig eins ins andre, daß mich dünket, es sey irgend ein gut fromm Mann gewesen, der etliche Sprüche von der Apo-

omnem felicitatem nostram vnice ex fide in merito I. C. collocata pendere, quid boni, salutarisque etiam epistolae inesse possit, quae principem hanc de fide doctrinam, ne dicam, non vrgeat, sed ei adeo contradicere videatur, fatis intelligere atque sentire non potuit. *Wetstenius* Lutheri sententiam plane sequutus "meam sententiam, inquit, nemini obtrudam, tantum dicam, me epistolam Jacobi non existimare esse scriptum apostolicum, ob hanc rationem: primo, quia directe contra Paullum et omnem scripturam operibus justificationem tribuit; denique Jacobus iste ita confundit omnia ac permiscet, vt mihi vir bonus aliquis ac simplex fuisse videatur, qui arreptis quibusdam dictis discipulorum apostolicorum ea in chartam coniecerit." Sic et *Erasmus* statuit. Contra vero canonicam epistolae auctoritatem aliquo

Apostel Jünger gefasset, und also aufs Papier geworfen hat: Oder ist vielleicht aus seiner Predigt von einem andern beschrieben. Er nennet das Gesetz ein Gesetz der Freyheit, so es doch St. Paulus ein Gesetz der Knechtschaft, des Zorns, des Todes und der Sünde nennet. Ueber das führet er die Sprüche St. Petri: die Liebe bedecket der Sünden Menge, item: demüthiget euch unter die Hand Gottes, item St. Paulus Spruch: Gal. V. der Geist gelüftet wider den Hafs, so doch St. Jacobus zeitlich von Herodes zu Jerusalem für St. Peter tödtet war, das wol scheint wie er längst nach St. Peter und Paul gewesen sey. Summa, er hat wollen allen denen wehren, die auf den Glauben ohne Werke sich verließen und ist der Sachen zu schwach gewesen, will es mit dem Gesetz-treiben ausrichten, das die Apostel mit Reitzen zur Liebe ausrichten. Darum kann ich ihm nicht unter die rechten Hauptbücher setzen, will aber niemand wehren, daß er ihn setze und hebe, wie es ihn gelüftet: denn viel guter Sprüche sonst darinnen sind. cf. Idem in libro de captiuitate Babylonica, Cap. de extrema vnctione.

quo saltem modo tuentur *versiones N. T.* antiquissimae, *syriaca litteralis* inprimis, circa finem seculi primi facta *) et *latina* hanc epistolam exhibentes. Porro *Clemens Romanus*, *Athenagoras*, *Irenaeus*, alii, verbis ejus interdum vtuntur. *Origenes*, praeter locum p. 23. allatum semel adhuc ad epistolam nostram respexisse videtur (**). *Athanasius* (***)), *Gregorius Naz.* (*), et *Epiphanius* (**)) in recensu librorum N. T. epistolam Jacobi allegant. *Chrysostomus* saepe hac epistola vtitur (***)), addito quoque Jacobi nomine (*). *Hieronymus* denique dubius haeret (**). *Concilium vero Carthaginense III* ean-

*) Cf. MICHAELIS *Einleitung in die Schiften des N. B. Th. I. p. 340. §. 57.*

**) Comment. in Joh. tom. 21. ε συγχερηθεν αν υπο των παραδεχομενων τε, πιστις χωρις εργαων νεικρα εστιν. coll. Jac. II, 17. 20.

***) In festalis epistolae fragmento opp. Tom. II, p. 38. επιστολαι καθολικαι καλεμεναι των αποστολων επτα, ετως Ιακωβου μεν μια κ. τ. λ.

*) In eo carmine, cui titulus est περι των γνησιων βιβλιων της θεοπνευστης γραφης Opp. Tom. II. p. 98. επτα δε καθολικαι ων Ιακωβου μια.

**) Haer. LXXVI. p. 941. Καθολικαις επιστολαις Ιακωβου, και Πιερρι κ. τ. λ.

**) Opp. Tom. I, 16. 562. Tom. II, 14. Tom. III, 146. 670. 732. 896. 914. Tom. IV, 31. Tom. V, 188. 308. 652. Tom. VI, 327. 551. Tom. VII, 134. Tom. VIII, 216. Tom. XI, 894. Tom. XII, 436. 680. 690. 736.

*) Tom. VI, p. 400. post allata Petri et Johannis dicta. Ιακωβος ειπεν, ος εαν δοκη Φιλος τριτων ειναι εχθρος του θεου καθισταται. cf. Jac. IV, 4.

**) Catal. V. Jacobus, qui appellatur frater Domini, cognomento Justus, vt nonnulli existimant, Joseph ex alia vxore, vt autem mihi videtur, Mariae, fororis

eandem libris canonicis annumerat *): addi etiam alias solebat *Concilii Laodicensis Canon 60*, nunc tamen non amplius commemorandus, cum ejus auctoritatem nullam esse CELL. SPITTLERVS **) luculenter effecerit.

Vide quaeso, quam ambigua et incerta haec sint testimonia, et quam parum ex iis de auctore epistolae colligi possit, sitne apostolus an alius quis habendus? vel, si illud, sitne Zebedaei an Alphaei filius? vel denique, si Alphaei filius habebatur, factumne fuerit hoc propterea, quod, Jacobo Zebedaei filio, eo tempore, quo epistola conscripta videtur, jam mortuo, nonnisi Jacobus Alphaei filius iis superesse videbatur, quia tertium quendam Jacobum, Jesu fratrem, ab utroque distinguendum esse negarent? Quisquis igitur ab hac opinione est liber, is profecto veterum testimonio non obstringitur, ut Jacobum Alphaei filium esse putet. Quare jam Grotius ***) Jacobum Christi fratrem, quem a Jacobo, Alphaei filio, distinguit, epistolae auctorem esse posse contendit; quoniam in ipso epistolae initio non *αποστολον*, sed *δουλον* tantummodo *Ιησου* se esse profiteatur. Cui tamen rationi non magnam equi-

ris matris Domini, cujus Johannes in libro suo meminit, filius, post passionem Domini statim ab apostolis Hierosolymorum episcopus ordinatus, vnam tantum scripsit epistolam, quae de septem catholicis est, quae et ipsa ab alio quodam sub nomine ejus edita asseritur, licet paullatim, tempore procedente, obtinuerit auctoritatem.

*) Canon 47. — *Ἰακωβου ἀποστολου μια (ἐπιστολη).* —

**) *Kritische Untersuchung des 60 Laodicens: Canons. Bremen. 1777.*

***) Cum quo aliquo modo rem facit *Rich. Simonius* in *hist. crit. N. T. p. 191. sqq.*

equidem
que
sunt ap
videtur
eo ipso
idem.)
scribent
ita, sup
vtrumqu
epistolam
esse entit
con dem A
Schrift vor
sem Jacob
raiders,
strange,
Müßigkeit
legte Rat
Liden un
die gleich
berder R
Tugend w
aber mit
sondern de
Königlichen
warnte dat
dieser Jac
ben eigen
Wahrheit;
ben, wüßte
Besitznehm
alles, auf
Alphaei So
gehört, ab
nichtsprüche

*) L. c.

equidem vim inesse putauerim, cum inter vtrumque vocabulum, quod saepissime inuicem jungere solent apostoli, tantum intercedere discrimen non videatur, vt, si quis *δουλον Ιησου χριστου* se vocat, eo ipso apostolum se esse neget. (vid. nos ad locum ipsum.) At HERDERO, argumentum epistolae scribendique genus cum Jacobi fratris Iesu Christi vita, supra a nobis succincte delineata, comparanti, vtrumque tantopere inuicem consentire videtur, vt epistolam citra omnem dubitationem ei tribuendam esse existimet. En ipsa ejus verba *). *Hätten wir von dem Allen nun eine lebendige Probe! Wenn eine Schrift vorhanden wäre, völlig, wie wir sie von diesem Jacobus erwarten müßten, das Siegel seines Charakters, Namens, Amts und Lebens. Gerecht, kalt, strenge, tugendhaft - eifrig und dabey voll sanfter Mäßigung, geprüfter Weisheit, redlicher, wohlüberlegter Rathschläge und treuer Theilnehmung mit den Leiden und Gebrechen seiner Brüder. Eine Schrift, die gleichsam Jüdisch und Christlich, die Vereinigung beyder Religionen in einem Mittelpunkte der Freie und Tugend wäre: — — an Jesum dächte sie wenig, aber mit tiefer Ehrfurcht, nicht an ihn den Irrdischen, sondern den Herrn, den Stifter des Glaubens und des Königlichen Gesetzes der Liebe und Freiheit: — — warnte dabey am meisten vor den Fehlern, deren Last dieser Jacobus gefühlt hatte, vor hartem Sinne, Sträuben gegen Gott, Zwist und Neide als Hindernissen der Wahrheit; predigte aber nichts so sehr als stille Weisheit, ächte That, Harren, ausgeprüfte Geduld, treue Bescheidenheit und Unterwerfung — — predigte dies alles, auf eine Art, wies weder Jacobus Zebedäi, noch Alphaei Sohn, noch ein Fischer und Zöllner thun konnte, gelehrt, abgebrochen und gedrängt in Bildern, Weisheitsprüchen, voll Ausrufung und Scharfsinn, beynahe*

Poe-

*) L. c. p. 26. sqq.

Poëtisch — — im grammatischen Ausdruck viel eigen-
thümliches, treffend ausgesuchtes, kurzönendes, ein ab-
gebrochener Jüdischgriechischer Wohl laut. Der Ver-
fasser nannte sich selbst, nicht Apostel, der er auch
nicht war, sondern Knecht Gottes und des Herrn Jesu
Christi, der er war: (denn einen Bruder des Erhöheten,
der er auch nicht war, würde der bescheidne Mann sich
gewiß nicht genannt haben!) und in der ganzen Schrift
athmete gerade der vorgezeichnete Bruder, der strenge,
Gerechtigkeit liebende Pharisäer oder Essäer, der red-
liche Weise, der enthaltsame Gottgeweihte, der unab-
lässige Beter — — ein Mann von Ansehen und Ge-
wicht, der auch mit dem Schatten seiner Ankunft schon
Ordnung, Ruhe, Gleichmüthigkeit ohn' Ansehen der
Person einflößen könnte, *vir pietate grauis* — —
selbst bis auf die Schatten seiner Vorurtheile und Lieb-
lingsengen, der vorige Bruder des Herrn Iacobus.
Quae quidem omnia quamuis acute et apte monen-
tur, tantum tamen adest, vt a nemine alio scribi
hanc epistolam potuisse vlla certa ratione inde effici
possit, vt potius de hac re iudicium ex solo vnus-
cujusque sensu, qui quidem pro ingeniorum, tem-
porum aliarumque rerum diuersitate vel in eodem
homine maxime diuersus erit, ferendum videatur *),
nisi aliud aliunde accedat argumentum externum,
quod, nisi omnia me fallant, aliqua saltem veri
specie ex verbis Eusebii elici posse crediderim.
Nam, quod primo loco attendi velim, ille ipse Eu-
sebius Iacobum Alphaei filium *manifeste a Iacobo*
Christi

*) Quare iusto audacius dicta putauerim HERDERI illa
(l. c. p. 28.) "Einem andern zugeschrieben wäre die
„Schrift unerklärlich, in jedem Zuge, jedem Worte,
„jeder Sylbe.„ Vt et illa, quae deinceps statim ad-
dit: "Ihnen (dem Sohne Zebedaei oder Alphaei) zu-
„geschrieben fällt alles vom Himmel, und wird ein:
„non possum dicere, quare?„

Christi fratre distinguit, cum quia hunc vocat παιδα του Ιωσηφ *), tum quia hunc ipsum Jacobum Jesu fratrem e numero των μαθητων Ιησου fuisse contendit **): *Επειτα δ' ωφθαι αυτον (Ιησουν) Ιακωβω φησιν' εις δε και ουτος των φερομενων του σωτηρος μαθητων, αλλα μεν και αδελφων ην.* (nullibi vero apud Eusebium vocabulum μαθηται pro XII apostolis obvium est, et quid quaeso sibi velit additum των φερομενων, si in vocabulo μαθητων de XII apostolis cogitandum esset; quare, si Jacobum Alphaei filium in animo habuisset, αποστολον eum, non μαθητην, vocasset); tum denique, quod in hoc argumento grauissimum est, quia eum non e numero duodecim apostolorum, sed supernumerarium quasi apostolum fuisse contendit, dicens ***). *Δωδεκα μεν τους πρωτους αποστολους ειποις αν ειναι, ουκ ελαττω δε αυτων την αρετην Παυλον, και αυτον οντα κλητον αποστολον, και τον Ιακωβον γεγενεαι τον αδελφον του Κυριου.* Huic ipsi vero Jacobo, fratri I. C., quem tam aperte ab Alphaei filio distinguit, discipulisque Christi, et absque dubio septuaginta illis annumerat, alio loco *epistolam catholicam tribuit, vel ab aliis saltem ipsi tributam esse contendit **). *Τοιαυτα, inquit, και τα κατα τον Ιακωβον (τον αδελφον Ιησου, de quo paulo ante sermo fuit), ου η πρωτη των ονομαζομενων καθολικων επιστολων ειναι λεγεται.* Ceterum si vera fateri licet, mihi quidem haec ipsa Eusebii sententia adeo videtur singularis, patresque omnes, quae de Jacobis tradebantur, ita inuicem confundisse ac permiscuisse videntur, vt testimoniis ipso-

*) Vid. locum supra p. 8. allatum.

***) H. e. I, 12.

****) In Jes. XVII, p. 422.

*) H. e. II, 23.

ipforum non semper habenda sit fides. Et in medio rem relinquere interdum sapientis esse videtur.

Jam vero, haec si ita essent, de canonica hujus epistolae auctoritate actum foret, cum epistola, quae non sit ab apostolo conscripta, quae inter N. T. libros referatur, minus digna videri possit. Sed *primum* nos quidem, quamvis HERDERI sententia nobis semper visa sit probabilior, *prorsus* tamen negandum esse non censuimus, Jacobum Alphaei filium epistolae fuisse auctorem. *Deinde* vero ipsum etiam Jacobum Jesu fratrem, si quidem hic epistolam scripserit, etsi non apostolum, in tradenda tamen religione cum apostolis ipsis singularis cujusdam afflatus diuini non expertem fuisse probabile videtur Clementis testimonio, qui Jesum ipsum *την γνωσιν* cum Jacobo *Δικαιο* communicasse tradit *) (nisi forte Alphaei filium in animo habuerit). *Denique* vel ipsa fratris I. C. dignitas, praetereaque argumenti totius epistolae praestantia ex nostro quidem sensu eam, quae in N. T. canonem recipiatur, dignissimam reddunt. Quis enim ut epistola fratris I. C. ad nos peruenierit, in votis non habeat? Quis non, si ab hoc fratre conscripta est, in ea legenda intimum fratris in fratrem, eundem-

*) Apud Euseb. h. e. II, 1. 'Ο δε αυτος (Κλημης) εν εβδωμω της αυτης υποθεσεως, επι και ταυτα περι αυτου φησιν· Ιακωβω τω δικαιο, και Ιωαννη, και Πητρω μετα την αναστασιν παρεδωκε την γνωσιν ο Κυριος· ουτοι τοις λοιποις αποστολοις παρεδωκαν· οι δε λοιποι αποστολοι τοις εβδωμημοντα.

Idem l. 6. *strom.*: γνωσιν ita definit: Σοφια ανειη η γνωσις, επιστημη ουσια και καταληψις των οντων τε και εσομενων και παρωχησιων, βεβαια και ασφαλης, ως αν παρα υιου Θεου παραδοθεισα και αποκλυφθεισα. *Et paullo post*: Η γνωσις δε αυτη η κατα διδοχας εις ολιγοις εκ των αποστολων αγραφως παραδοθεισα κατεληλυθεν.

demque naturae atque muneris dignitate, tam facile inuidiam mouente, ipso multo praestantio- rem, ad imitandum sibi proponat caritatem atque amorem? Quis non ardentissimum illud, quo ad fratris religionem hominibus commendandam ferebatur, studium admiretur? Quis obsequium denegat praecipis viri, cui, quotidie cum Jesu Christo versanti, cognoscendae ejus voluntatis copia atque occasio suppetebat? Quis denique viro ei fidem non habeat, qui, postquam de diuina fratris doctrinae origine diu ipse dubitauerat, nunc tandem superatis omnibus, quibus adhuc detinebatur, dubiis, eam assumserat, assumtamque aliis tradiderat? Quis non potius haec omnia ad augendam suam ipse de religionis christianae dignitate et auctoritate persuasionem, excitandosque varios piae virtutis sensus conuertere studeat? Maneat itaque epistola, si vel maxime a Jacobo Jesu fratre germano fuerit conscripta, maneat quo jure meritoque posita est loco sanctissimo. Epistola loco, locus epistola dignissimus est!

Nec de iis ad quos data sit epistola Viri docti conueniunt. Qui *Judaeis nondum conuersis* iisdemque extra Palaestinae regiones dispersis eam scriptam esse existimant, primum ad ea prouocant epistolae loca, in quibus criminum insimulantur tam foedorum, tamque atrocium, vt, Christianos talia perpetrare potuisse, omnem prorsus fidem excedat. Nonne vero omni tempore fuerunt, qui, quamuis Christianorum nomine, minime tamen integritate atque probitate christiana fuerint insignes? Inferunt praeterea, statim in epistolae initio nonnisi *δεδικα φυλας* nominari, nullo, quod Christianos indicaret, addito cognomine: nec non locum, vbi congregabantur, nomine *Judaeis solenni συναγωγην* appellari. At vero solenne erat hoc apostolis, vt,

de Christianis loquunturi, formulis loquendi vterentur, a Judaeorum, quam vix reliquerant, religione, moribus, reipublicae fatis etc. repetitis, vnde et *Christianos* extra Palaestinam degentes τὰς δώδεκα φυλάς τὰς ἐν τῇ διασπορᾷ, eorundemque aedes publicas συναγωγὴν vocari potuisse, nemo jam mirabitur. Accedit quod Jacobus ad Judaeos, graece non loquentes, graeco sermone litteras scripturus fuisse vix videtur. Qui tamen ad *Christianos* epistolam datam esse contendunt, cum ad loca ea, in quibus de fide agitur, tum ad totum epistolae argumentum prouocant, cum ex eorum sententia Jacobus, si Judaeis nondum conuersis scripssisset, ad amplectendam potius religionem christianam, quam ad exsequenda singularia quaedam, eademque cuius verae religioni communia morum praecepta eos cohortaturus fuisse videatur. Quae quidem omnia jure monentur, at hactenus tamen etiam hi ipsi interpretes mihi quidem videntur peccare, quod, ne accepturos quidem fuisse Judaeos nondum conuersos epistolam, solis morum praeceptis instructam, existimant: non cogitantes, quanta Jacobi apud Judaeos fuerit auctoritas (vid. quae supra ex Eusebio et Hegesippo atulimus loca). Ad *Christianos* itaque, et, quod formula τὰς δώδεκα φυλάς omnisque orationis habitus luculenter declarat, ad *Christianos* potissimum et *Judaeis conuersos, eosdemque extra Palaestinam dispersos*, (τὰς ἐν τῇ διασπορᾷ) epistolam datam esse dubio caret. Coetus ipse vero, ad quem scripta est, num certae cujusdam ecclesiae, velut *Antiochenae*, quod nuper NOESELTO V. S. V. *) multis quidem, iisdem tamen singulis ex nostro sensu admodum incertis rationibus probabile videbatur; an
vero,

*) In conjecturis ad historiam catholicae Jacobi epistolae. Exstat ad calcem disputationis Knappianae in Cap. 2. ep. Jacobi.

vero, praeunte Beza *), *Christianorum eorum, qui post fatalem Stephani diem Hierosolymis relicti inter plures gentes dispersi abierant.* (Act. 8, 1. coll. Euseb. h. e. 2, 1.) **) an demum, quae est vulgaris sententia, verbis τὰς δωδεκα φυλας potissimum nixa, omnium, vel plurium saltem extra Palaestinam *Judaeo-Christianorum* fuerit, certo constitui non potest, cum illud ipsum αἱ δωδεκα φυλας iis adeo locis, quibus de *Judaeis* adhibetur, non *Judaeos omnes* sed certam tantum eorum partem saepius designet; quemadmodum simili quadam ratione apostoli, etiam tum, cum Judas jam mortuus, Matthias vero in locum ejus nondum substitutus esset, οἱ δωδεκα vocantur. Joh. XX, 24. 1 Cor. XV, 5. coll. Act. I, 23-25. quanquam posterior haec sententia mihi quidem semper visa est proxime ad veritatem accedere, cum quia Petrus etiam τοὺς παρεπιδημοὺς διασπορᾶς (quod plane non differt a verbis Jacobi τοὺς ἐν τῇ διασπορᾷ) epistolam priorem inscribens, varias statim regiones *Ποντου, Γαλατίας* etc. in quibus Christiani dispersi degebant, subiunxit, tum quia in tanta hujus epistolae argumenti varietate eum nonnisi vnam ecclesiam ante oculos habuisse vix persuadere mihi possum.

Quo tandem tempore scripta sit epistola interpretes iterum magno inuicem dissensu disputant; et si

C 2

ple-

*) In expositione super epistolam Jacobi ad Cap. I, 1. Opp. Tom. V. p. 673. ed. Colonienfis.

**) Cui quidem sententiae, vt alia, quae vberiori referenda censuimus disquisitioni, hic praetermittamus, inde in primis haud parum probabilitatis accedere videtur, quod Jacobus in tota epistola de Christo tam raro, tamque modeste, et omnino sic loquitur, vt cum Christianis *Palaestinensibus*, qui Christum inde a primis quasi incunabulis nouerant, eum loquuturum fuisse probabile est: nisi forte totius epistolae argumentum hoc postulasse dixeris.

plerique, LARDNERVS *) J. H. MICHAELIS **) MILLIUS ***) alii, ad annum Christi 60 vel 61., reuocandum esse censent. Prouocant *primum* sententiae tuendae causa ad Cap. III, quo loco Jacobus sua de bonorum operum necessitate doctrina, Paullinae de fide doctrinae in epistola ad Romanos traditae, et exemplorum inprimis Abrahami atque Rachabae, in explicanda de fide doctrina adhiberi solitorum, abusui occurrere voluisse iis videtur. Quae tamen sententia vel eo ipso confutatur, quod Paullus et Jacobus vocem *πίστις* diuerso sensu accipiunt. (vid. infra.) Et de Abrahami exemplo quid dicam? quod vt summum tum fidei tum pietatis exemplum tantis laudibus inter Iudaeos atque Christianos celebratum erat, vt in ejus memoriam, quamuis non lecta Paullina ad Romanos epistola, incidere facile potuerit, atque adeo debuerit Jacobus. Scribendi denique genus si respexeris, nullum deprehendes vestigium auctoris id agentis, vt abusui doctrinae siue exemplorum quorundam occurrat; sed liberum vbique cernitur loquendi genus, liberaque inprimis exemplorum ad rem propositam illustrandam applicatio. Prouocant *praeterea* ad Cap. IV, 4-6. in quo loco conscribendo Jacobum Rom. VIII, 6. 7. Gal. V, 6. et 1 Petr. V, 5. (quas quidem epistolas sero exaratas esse, veteres tantum non omnes statuerunt) ante oculos habuisse existimant. Enimvero, ne dicam ipsum hoc argumentum in eos retorqueri, et iisdem locis Paullum et Petrum ad Jacobi epistolam respexisse statui posse; in maxima licet locorum istorum similitudine, tantum tamen etiam inter ea intercedit discrimen, vt Jacobus vel nulla locorum istorum ratione habita eadem tamen scribere potuisset vtique videatur. Quaedam

*) Supplements 17, 2.

**) Introductio in ep. Jac. §. 8.

***) Proleg. §. 56.

dam enim sententiae, exempla, dicendi formulae, ipsa adeo dialectus — quam religiosam commode vocare possis, — singulis scriptoribus Christianis ita vsu recepta fuisse videntur, vt optimus quisque iis vteretur; ex quo quidem genere et haec aliaque loca esse putauerim, e quarum tamen similitudine alterum alterius scripta ante oculos habuisse colligi nequit. Et, “potuitne, inquit V. KNAPPVS, „Jacobus sententias et doctrinas Paulli, a falsis apostolis peruerse explicatas, respicere, etiamsi ejus „scripta non legerat? Paullus enim in sermonibus, quos in ecclesiis, vbi docuit, praesens habuit, iisdem profecto sententiis atque exemplis vsus est, quibus absens vti solebat in epistolis. Nam hunc omnem τροπον παιδειας Paulo familiarem et quasi domesticum fuisse, e crebra ejus repetitione in scriptis apparet. His igitur exemplis ac sententiis, siue e sermonibus Paulli, siue ex epistolis arreptis, abutebantur verae doctrinae corruptores, vt erroribus suis probabilitatis speciem conciliarent. Horum opiniones refutat Jacobus, atque aduersus prauam illorum interpretationem haec exempla et has sententias de fide defendit. Nisi forte haec omnia nonnisi propriae opinionis commenta, (nos hypothesin vocamus) argumentis firmiter adhuc confirmanda, videri possint. Prouocant denique ad Cap. V, 1-8. quod manifesta proxime imminentis exitii Iudaeorum fatalis indicia continere affirmant; sed vt praeteream illud, locum hunc ex apostolorum, de vrbis Hierosolymorum interitu, cum eoque conjuncto diei supremi aduentu, cogitandi ratione, infra ad locum ipsum copiosius explicanda, esse intelligendum; CELL. MICHAELIS *) jure monet, pro rerum varietate

C 3

in-

*) *Einleitung in die Schriften des N. B. Theil. II. p. 1138.*

instare vel imminere dici posse res alias, post multorum demum annorum interuallum, alias vero, etiam intra paucorum dierum spatium euenturas. — Alii contra, et inter hos inprimis CELL. MICHAELIS *) noster, (ii vero qui Jacobum Zebedaei filium epistolae habent auctorem, ad vnum omnes) eam longe ante annum 61 scriptam esse contendunt, primo quidem, quia Jacobus, si epistolam post annum 58, quo Paullus suam ad Romanos scripsisse videtur, primum exarasset, magis determinate pertractasset ea, quae de bonis operibus ad salutem impetrandam necessariis Cap. II, 14 sqq. docet, ne nimirum Paulo Rom. III, 28. πιστι δικαιοσδας ανθρωπον χωρις εργαυ νομου, adferenti, contradicere videretur. Sed tunc, quae Jacobus liberatur culpa, eandem Paullus subit, quippe qui post scriptam Jacobi epistolam non minus cauere sibi debuisset, ne Jacobo contradicere videretur. Vterque potius vel alterius epistolam, epistolae saltem verba plane ignorans, vel saltem, dum scriberet, ejus immemor, animi ardore correptus, eandem sententiam protulisse videtur. Deinde quia Jacobus nullibi in hac epistola Judaeos dispersos, ideoque gentibus permixtos ad pacem et concordiam cum gentibus ad fidem conuersis fouendam hortatur, quod tamen, posteaquam gentiles ad religionem Christi accesserant, maxime necessarium fuisse videatur: cum perpetuum fere inter Christianos, ex Judaeis et gentibus conuersos, fuisse discordiam, vel ex iis pateat, quae Act. XV. legimus, vbi ille ipse Jacobus V, 14. sqq. ethnicorum ad fidem conuersorum patrociniū in se suscepit; hinc epistolam prius conscriptam esse Vir Cell. colligit, quam euangelium inter gentes latius esset disseminatum, ac proinde multo ante annum

*) L. c. p. 1137. 1138. coll. 1154.

num Christi 61. Dubitauerim tamen an ex solo auctoris silentio haec certe colligi queant: quemadmodum totum hoc disputandi genus, cum ad vestigia interna omnia referat, ad has ipsas temporis rationes recte et accurate constituendas parum admodum valere putauerim.

Hierosolymis scriptam esse epistolam inde effici solet, quod Iacobus, teste Hieronymo *), per triginta annos ibi versatus fuerit.

De *scribendi genere* Jacobi, in tanta epistolae breuitate, nonnisi pauca adhuc supersunt monenda. *Primum* quidem Iacobus, pro *summa* ejus pietate, *ardentique virtutis amore*, per totam epistolam, in *adhortando* deprehenditur *mitis suavisque* V, 19. 20. *alibi*, in *reprehendendo* vero *gravis atque seuerus* v. c. V, 1-6. *Deinde* vero idem ille Iacobus *olim Judaeus*, scholasticus Judaeorum institutus, et per tot annorum feriem Hierosolymis versatus, scribendi genere utitur *haud bene graeco, sed hebraismis* admodum intermixto, *dictisque* inprimis atque *exemplis ex V. T.*, maximeque ex *Siracide* aliisque, modo secundum versionem τωv LXX. modo prout memoria tenebat, allatis, epistolae argumentum, quauis data occasione, exornare atque commendare haud omittit. II, 8. 21. 23. 25. IV, 5. V, 11. 17. Porro vero auctor noster, *summo animi ardore* praeditus, *imaginibus*, iisque haud raro sublimioribus, immorari I, 6. 10. 11. 14. 15. 23. 24. III, 3-6 sq. V, 7., scribendi genere *dramatico* adhibendo, II, 2. 3. 4. 16. 18., *interrogationibus* saepius repetendis, II, 20. III, 13. IV, 1. 4. 5. *verbisque synonymis* accumulandis, III, 15. *sententiae vim* augere, *anacolutha* committere II, 3. 4. III, 12. *orationem* ex *inproviso* in *narrationem* transmutare, I, 10. 11. 24. et vel *uno* interdum *verbo* adductus *ad aliud virtutis praeceptum* *transire* solet. Denique Iacobus, non

C 4

com-

*) L. supra c.

commentarios philosophicos, sed *epistolam* scribens, non tam in argumento suo accurate riteque disponendo, rationibusque subtilioribus, pro more philosophorum, confirmando, quam potius in *virtutis praeceptis*, prout in mentem veniebant, inuicem jungendis, atque ex animo commendandis, versatur. Postremum tanquam aliquid singulare annotare libet, Jacobum amare *απτανακλασι*, quam vocant, I, 2. 4. II, 24. 25. 26. III, vlt. gradationem I, 2. 3. 4. 14. 15. IV, 2. et vocabula *αδελφου* et *καλος* II, 3. 7. 19. III, 13. praetereaue, quod in tam breui epistola mirum videri potest, bis ei inter scribendum *hexametrum* excidisse I, 17. et IV, 4.

Epistolae denique *argumentum* est plane paraeneticum. Postquam salutem dixerat Christianis Cap. I, 1. incipit Jacobus commendare Christianis *pietatem in malis patienter ferendis maxime conspicuam* I, 2-12. quorum tamen non in Deo sed in hominibus ipsis quaerenda sit *causa*. I, 13-18. Posthaec *iram repentinam* reprimi iubet, I, 19-21. Porro veram pietatis Christianae indolem non in sola rerum diuinarum *scientia* sed in *vitae morumque sanctitate* ad scientiam istam accomodata cerni ostendit; I, 22-25. vnde a *nugarum temeritate* abstinendum I, 26. coll. III, 1. sqq. et *mansuetudinem* potius *vitaeque integritatem* sectandam esse docet. I, 27. Tum ad *aequalitatem* seruandam cohortatur Christianos, II, 1-11. et ad *hospitalitatem* II, 12-26. Reprehenduntur contra *temeraria dicendi audacia*, et *disputandi acerbitas* III, 13-18. Hinc in *rixarum causas* indagandas digreditur IV, 1-17. Exitio denique *diuitibus superbientibus* denunciato V, 1-6. *pauperes* hucusque oppressos, auxilii instantis spe proposita, ad *patientiam* cohortatur. V, 7-11. Porro *sallaces jurandi formulas* vitari iubet V, 12. *mutua conuersationis officia* commendat V, 13-18. et felices denique praedicat eos, quibus *errantem in rectam viam* reducere contigerit. V, 19. 20.